

**MAANKÄYTTÖ- JA
RAKENNUSLAIN
KOKONAISUUDISTUKSEN
SANASTO:
alueidenkäytön suunnittelun ja
kaavoituksen käsitteitä**

**Ordlista för totalreformen av
markanvändnings- och bygglagen:
begrepp inom planeringen av
områdesanvändningen och
planläggningen**

Kommentointiluonnos

Sisällysluettelo

Käsitekaavioluettelo.....	3
Esipuhe.....	4
Sanaston rakenne ja merkinnät.....	5
Käsitteet, määritelmät ja termit.....	5
Sanaston rakenne.....	5
Termitietueen rakenne.....	6
Käsitekaavioiden tulkinta.....	8
1 Alueidenkäytön suunnittelu.....	10
1.1 Alueet.....	14
2 Kaavoitus.....	21
Englanninkielinen hakemisto / English index.....	34
Ruotsinkielinen hakemisto / Svenskt register.....	35
Suomenkielinen hakemisto.....	36

Käsitekaavioluettelo

Käsitekaavio 1. Alueidenkäytön suunnittelu.....	13
Käsitekaavio 2. Alueet.....	20
Käsitekaavio 3. Kaavoitus.....	32
Käsitekaavio 4. Kaavat.....	33

Esipuhe

Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) kokonaisuudistuksen sanasto on osa ympäristöministeriön rakennetun ympäristön sanastoprojekteja. Nyt kommentoitavana oleva osuus keskittyy alueidenkäytön suunnittelun ja kaavoituksen käsitteisiin. Sanastossa on huomioitu käynnissä oleva MRL-kokonaisuudistus siten, että sanastossa käytetään ennakoivasti uuden lainsäädännön mukaisia uudistettuja käsitteitä.

Maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuudistuksen sanaston nyt kommentoitavana olevan osuuden tavoitteena on erityisesti alueidenkäytön suunnittelun ja kaavoitukseen liittyvien peruskäsitteiden määrittely, suositettavien termien valinta ja termien käytön selkeyttäminen. Käsitteet pyritään määrittelemään siten, että niitä voidaan käyttää yhdenmukaisesti eri yhteyksissä.

Sanasto on tarkoitettu työvälineeksi alueidenkäytön suunnittelun ja kaavoituksen parissa työskenteleville, mutta siitä voi olla hyötyä kaikille alueidenkäytön suunnitteluun ja kaavoitukseen liittyviä termejä ja määritelmiä tarvitseville. Sanasto edistää myös julkisen hallinnon tietojen yhteentoimivuutta, ja sanasto julkaistaan Yhteentoimivuusalan Sanastot-työkalussa (sanastot.suomi.fi).

Maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuudistuksen sanaston alueidenkäytön suunnittelun ja kaavoituksen osuuden laatineeseen asiantuntijaryhmään ovat kuuluneet (vähintään osan ajasta):

Samuli Alppi, ympäristöministeriö
Petteri Katajisto, ympäristöministeriö
Ulla Koski, ympäristöministeriö
Hanna Majurinen, Maanmittauslaitos
Tarja Myllymäki, Maanmittauslaitos
Maija Neva, ympäristöministeriö
Juha Nurmi, ympäristöministeriö
Mirkka Saarela, ympäristöministeriö
Jari Vaarma, ympäristöministeriö
Katri Seppälä, Sanastokeskus ry, terminologi
Anu Ylisalmi, Sanastokeskus ry, terminologi.

Sanaston laatimiseen tarvittun terminologisen työn on rahoittanut ympäristöministeriö.

Sanaston rakenne ja merkinnät

Käsitteet, määritelmät ja termit

Sanaston lähtökohtana on ollut luotettavien määritelmien, käsitejärjestelmien, termisuositusten ja termien vastineiden tuottaminen. Siksi sanasto on laadittu systemaattisesti, terminologisten periaatteiden ja menetelmien mukaisesti, jotka on määritetty ISO/TC 37:n (International Organization for Standardization/Technical Committee 37 Language and terminology) laatimissa kansainvälisissä standardeissa.

Terminologiselle sanastotyölle on ominaista käsitekeskeisyys. Siinä missä sanakirjat tarkastelevat sanoja ja niiden merkityksiä, terminologisten sanastojen lähtökohtana ovat käsitteet ja niiden väliset suhteet.

Käsitteet ovat ihmisen mielessään muodostamia ajatusmalleja, jotka vastaavat tiettyjä todellisuuden kohteita, niin sanottuja tarkoituksia. **Tarkoituksilla** on erilaisia ominaisuuksia. Näistä ominaisuuksista muodostettuja ajatusmalleja kutsutaan käsitepiirteiksi. Käsitteen sisältö muodostuu joukosta erilaisia käsitepiirteitä, joista olennaiset ja erottavat kuvataan **määritelmän** avulla. Terminologiset määritelmät on kirjoitettu sellaiseen muotoon, että niiden avulla voidaan tunnistaa kunkin käsitteen paikka käsitejärjestelmässä. **Termit** puolestaan ovat käsitteiden nimityksiä, joiden avulla voidaan lyhyesti viitata käsitteen koko sisältöön.

Sanaston rakenne

Sanasto on ryhmitelty **aiheenmukaisesti** jäsenneltyihin lukuihin, joissa toisiinsa liittyvät käsitteet on pyritty sijoittamaan lähekkäin.

Aakkoselliset hakemistot löytyvät sanaston lopusta. Niissä käytetty numerointi viittaa käsitteen numeroon sanastossa. Hakemistoon on poimittu suositettavien ja hylättävien termien lisäksi muita hakusanoja, jotka liittyvät läheisesti tiettyyn käsitteeseen. Muut hakusanat viittaavat siihen käsitteeseen ja sen numeroon, jonka yhteydessä kyseistä termiä käsitellään.

Termitietueen rakenne

Käsitteet on esitetty sekä numeroituina termitietueina että käsitejärjestelmiä kuvaavina kaavioina. Käsitekaaviot ja termitietueet on tarkoitettu toisiaan tukeviksi esitysmuodoiksi. Kaikki sanaston käsitteet eivät ole mukana kaavioissa.

Termitietueessa käsitteelle annetaan ensin **termit**. Jos käsite on määritelty, termien jälkeen seuraa **määritelmä** ja mahdolliset määritelmää täydentävät lisätiedot eli **huomautukset**. Käsitteet on numeroitu juoksevasti. Alla on esimerkkinä käsitettä *suojelualue* käsittelevä termitietue ja merkintöjen selitykset:

Termitietueen merkintä	Merkinnän selitys
25	käsitteen numero
<kaavoitus>	ala, jolle määritelmä on rajattu tai jonka näkökulmasta määritelmä on kirjoitettu
suojelualue	suomenkieliset termit; suositettava termi ensimmäisenä ja sen jälkeen sallittavat synonyymit
sv skyddsområde <i>n</i>	ruotsinkieliset vastineet (<i>n</i> = ett-suku)
en conservation area	englanninkieliset vastineet
määritelmä <i>kaavassa</i> erityisten ympäristöarvojen turvaamiseen osoitettu alue	määritelmä; alkaa pienellä kirjaimella, ei pistettä lopussa; kursivointi viittaa sanastossa määritellyyn käsitteeseen
huomautus Ympäristöarvot voivat olla esimerkiksi kulttuurihistoriallisia arvoja, esteettisiä arvoja, luonnonarvoja tai elinympäristöön liittyviä arvoja. Suojelualueita voi koskea <i>suojelumääräys</i> .	huomautus; normaali virke, erotettu määritelmästä sisennyksellä; antaa lisätietoa käsitteestä, esimerkkejä, tietoa termien käytöstä yms.
Käsitekaavio: <i>Alueet</i>	viittaus käsitekaavioon, jossa käsite esiintyy

Kooste kaikista käsitteiden yhteydessä sanasto-osuudessa käytetyistä merkintätavoista:

Termitietueen merkintä	Merkinnän selitys
lihavointi	suomenkieliset termit; suositettava termi ensimmäisenä ja sen jälkeen sallittavat synonyymit
<i>kursivoitu linkki</i>	(määritelmässä tai huomautuksessa) kursivoitu termi viittaa sanastossa määriteltyyn käsitteeseen; termi toimii sähköisessä versiossa linkkinä
kursivoimaton linkki	(määritelmässä tai huomautuksessa) teksti toimii linkkinä sanaston ulkopuoliseen kohteeseen
(1)	(suluissa oleva numero termin perässä) homonyymi; sanastossa on useita kirjoitusasultaan samanlaisia termejä, joilla on eri merkitys, esim. <i>spatial plan (1)</i> ja <i>spatial plan (2)</i>
mieluummin kuin: hellre än: rather than:	ei-suositettava termi; termin käyttöä ei suositeta esimerkiksi kielellisistä syistä (kuten vierasperäisyyden vuoksi)
ei: inte: not:	hylättävä termi; tarkoittaa eri asiaa kuin suositettava termi eikä sitä pitäisi käyttää tässä merkityksessä tai termi on kielenvastainen tai vanhentunut
sv	ruotsinkieliset vastineet
en	englanninkieliset vastineet
<i>n</i>	ruotsin termi on ett-sukuinen
<i>pl</i>	termiä käytetään monikkomuotoisena
<	termi viittaa määriteltyä käsitettä laajempaan käsitteeseen
>	termi viittaa määriteltyä käsitettä suppeampaan käsitteeseen
~	termi viittaa hieman määritellystä käsitteestä poikkeavaan käsitteeseen, mutta siitä ei kuitenkaan voi sanoa, että se olisi laajempi tai suppeampi kuin määritelty käsite
<alueidenkäyttö>	(teksti kulmasuluissa käsitteen numeron alla) ala, jolle määritelmä on rajattu tai jonka näkökulmasta määritelmä on kirjoitettu
<kaavoitus>	(teksti kulmasuluissa termin perässä) täsmennys termin käyttöalasta tai tapauksista, joissa termiä voidaan käyttää
Käsitekaavio:	viittaus yhteen tai useampaan käsitekaavioon, jossa käsite esiintyy; käsitekaavion nimi toimii sähköisessä versiossa linkkinä

Käsitekaavioiden tulkinta

Käsitekaaviot havainnollistavat käsitteiden välisiä suhteita ja auttavat hahmottamaan kokonaisuuksia. Sanastossa esiintyy terminologisia käsitesuhteita, joita on kuvattu UML:n (Unified Modeling Language) mukaisilla merkintätavoilla (ks. ISO 24156-1 Graphic notations for concept modelling in terminology work and its relationship with UML – Part 1: Guidelines for using UML notation in terminology work). Seuraavan sivun kaaviossa on annettu esimerkkejä käsitesuhteiden kuvaamisesta.

Käsitteen merkitseminen kaavioon

- sanasto-osuudesta käsitteen tiedoista on poimittu kaavioon käsitteen numero, ensimmäinen suositettava termi, mahdollinen homonyymien numero kaarisuluissa ja määritelmä
- lihavoimaton termi on kaaviossa helpottamassa kaavion tulkintaa, mutta sitä ei ole määriteltä sanastossa

Hierarkkinen suhde (kolmioon päättyvä viiva —▷)

- vallitsee laajemman yläkäsitteen (*kaava*) ja sitä suppeamman alakäsitteen (*asemakaava*) välillä
- alakäsite sisältää kaikki yläkäsitteen piirteet sekä vähintään yhden lisäpiirteen, mutta sitä vastaa suppeampi joukko tarkoituksia kuin yläkäsitettä
- alakäsite voidaan ajatella yläkäsitteen erikoistapaukseksi
- kolmion kärki osoittaa yläkäsitteeseen

Koostumussuhde (vinoneliöön päättyvä viiva —◻)

- alakäsitteet ovat osia yläkäsitteenä olevasta kokonaisuudesta
- yläkäsitteen piirteet eivät sisälly alakäsitteeseen kuten hierarkkisessa käsitejärjestelmässä
- esimerkiksi *ranta-alue* koostuu *rantavyöhykkeestä* ja siihen liittyvästä laajemmasta rannan osasta
- vinoneliö kiinnittyy yläkäsitteeseen

Assosiatiivinen suhde (viiva ilman symbolia)

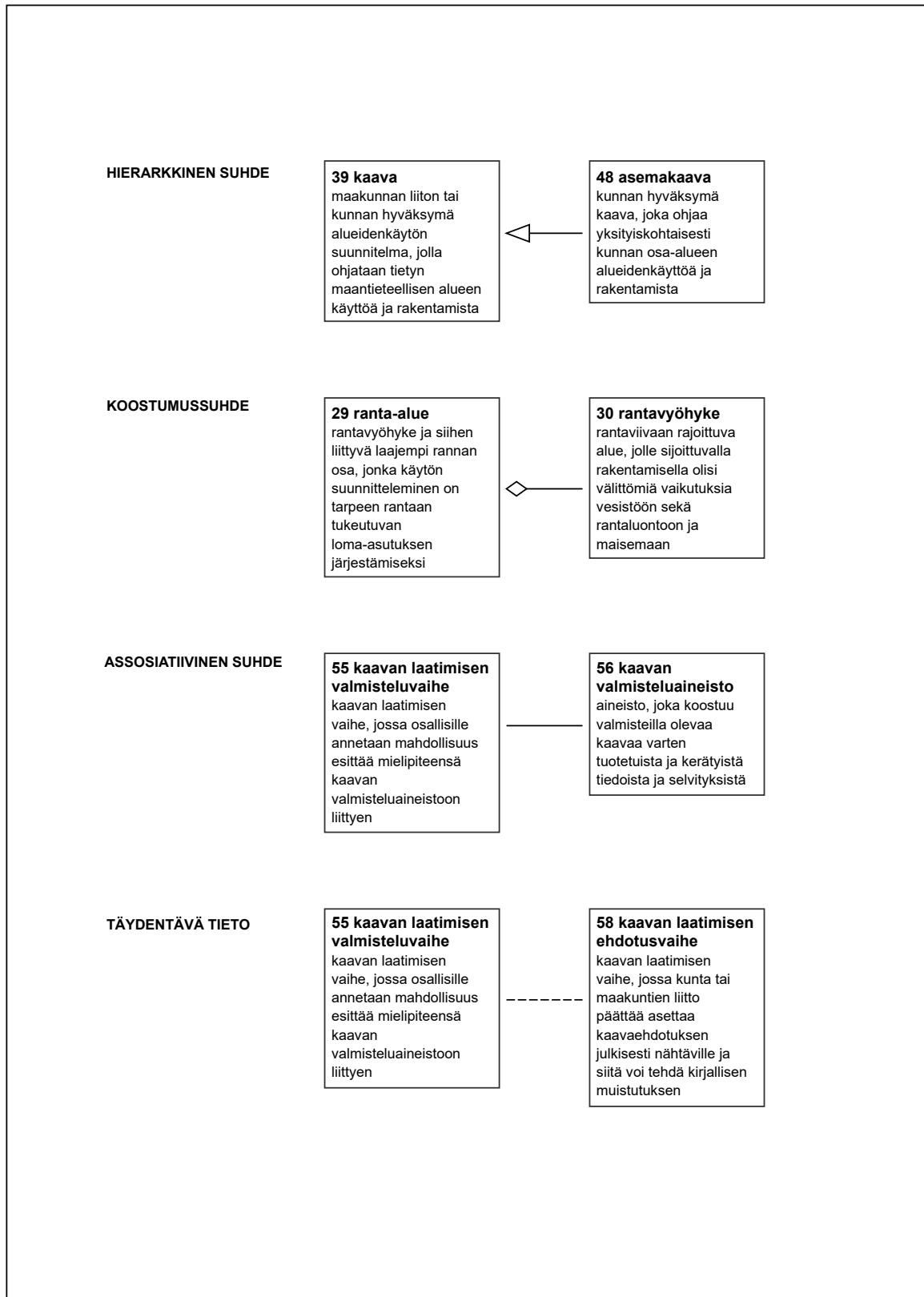
- käsitesuhde, jota ei voida luokitella hierarkkiseksi eikä koostumussuhteeksi (esim. ajalliset, paikalliset, toiminnalliset, välineelliset sekä alkuperään ja syntyyn liittyvät suhteet)
- assosiatiivisen suhteen tyyppi käy yleensä ilmi määritelmän kielellisestä muodosta
- esimerkiksi *kaavan valmisteluaineiston* ja *kaavan laatimisen valmisteluvaiheen* välillä on assosiatiivinen suhde: kaavan laatimisen valmisteluvaiheessa osallisille annetaan mahdollisuus esittää mielipiteensä kaavan valmisteluaineistoon liittyen

Moniulotteinen käsitejärjestelmä (viiva, jonka yhteyteen on tekstillä merkitty jaotteluperuste)

- yläkäsitteestä päästään erilaisiin alakäsitevalikoimiin eli ulottuvuuksiin käyttämällä eri jaotteluperusteita
- yhteen ulottuvuuteen kuuluvat eli yhden jaotteluperusteen mukaiset (kaaviossa saman jaotteluperusteen alle merkityt) alakäsitteet eivät voi yhdistyä uudeksi käsitteeksi (esimerkiksi esiopetus ei voi olla korkeakoulutusta)
- eri ulottuvuuksiin kuuluvia eli eri jaotteluperusteiden alla olevia alakäsitteitä voidaan yhdistää uusiksi käsitteiksi (esimerkiksi *yleiskaava* voi olla *osa-alueittain laadittava kaava*)
- jaotteluperusteen nimitys on usein merkitty viivan yhteyteen (esimerkiksi *kaava* on jaettu alakäsitteisiin yhtäältä kaavatyyppin ja toisaalta kaavan laatimistavan mukaan)
- ks. esimerkiksi käsitekaavio 4. Kaavat

Täydentävä tieto (katkoviiva - - -)

- katkoviivoilla merkitään käsitesuhteet, jotka eivät käy ilmi määritelmien sanamuodoista (esimerkiksi käsitteiden *kaavan laatimisen valmisteluvaihe* ja *kaavan laatimisen ehdotusvaihe* välinen assosiatiivinen suhde on merkitty katkoviivalla, koska kaavan laatimisen valmisteluvaiheen määritelmässä ei viitata suoraan kaavan laatimisen ehdotusvaiheeseen eikä päinvastoin)
- katkoviivoilla kuvatut käsitesuhteet täydentävät määritelmiä ja tukevat käsitteiden ymmärtämistä (*kaava-asiaa* voidaan pitää yhdentyyppisenä *alueidenkäyttöasiana*, vaikkei hierarkkinen käsitesuhde näy käsitteiden määritelmistä)
- katkoviivalla voidaan merkitä niin hierarkkinen suhde, koostumussuhde kuin assosiatiivinen suhdekin

1 Alueidenkäytön suunnittelu

1

alueidenkäyttö

mieluummin kuin: maankäyttö

sv områdesanvändning; markanvändning

en land use

määritelmä

maa- ja vesialueen käyttö, jota ohjataan lainsäädännöllä ja hallintopäätöksillä

huomautus

Tästä käsitteestä on aiemmin käytetty termiä maankäyttö, mutta termiä ei enää suositella, koska sillä voidaan viitata sekä suppeampaan että laajempaan käsitteeseen kuin tässä on määritelty. Suppeampi tulkinta ei kata vesialueiden käyttöä. Laajempi tulkinta puolestaan kattaa maankäyttösektoriin kuuluvan viljelysmaan ja talousmetsien käytön, joka ei ole kaikilta osin tässä tarkoitettua lainsäädännöllä ja hallinnollisilla päätöksillä ohjattua maa- ja vesialueiden käyttöä.

Käsitekaavio: [Alueidenkäytön suunnittelu](#)

2

alueidenkäytön suunnittelu

mieluummin kuin: maankäytön suunnittelu

sv planering av områdesanvändningen; planering av markanvändningen

en land use planning (1); spatial planning

määritelmä

suunnittelu, jossa jäsennetään nykyistä ja tulevaa [alueidenkäyttöä](#) sekä käytön vaikutuksia

huomautus

Alueidenkäytön suunnittelu voi koskea esimerkiksi kuntaa, [kaupunkiseutua](#), maakuntaa, merialuetta tai yksityistä aluetta.

Lakisääteisen alueidenkäytön suunnittelun lisäksi voi olla ei-lakisääteistä alueidenkäytön suunnittelua.

Käsitekaavio: [Alueidenkäytön suunnittelu](#)

3

rakentamisen ohjaus

sv styrning av byggandet

en construction steering

määritelmä

rakentamista, rakennusten hoitoa ja kunnossapitoa koskevien määräysten antaminen [kaavoituksella](#), lupamenettelyillä ja valvonnalla

huomautus

Rakentamisen ohjauksen tavoitteena on esteetön, terveellinen, turvallinen ja viihtyisä elinympäristö sekä kestävä kehityksen edistäminen. Lisäksi rakentamisen ohjauksessa kiinnitetään huomiota eri väestöryhmien tarpeisiin, kulttuuriarvoihin ja arkkitehtuurin laatuun.

Käsitekaavio: [Alueidenkäytön suunnittelu](#)

4

alueidenkäytön suunnittelujärjestelmä

mieluummin kuin: maankäytön suunnittelujärjestelmä

sv system n för planering av områdesanvändningen

en land use planning system; spatial planning system

määritelmä

[alueidenkäytön suunnitteluun](#) ja [rakentamisen ohjaukseen](#) tarkoitettu suunnittelujärjestelmä, johon kuuluvat [valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet](#), [maakuntakaava](#), [yleiskaava](#) ja [asemakaava](#)

huomautus

Alueidenkäytön suunnittelujärjestelmästä säädetään maankäyttö- ja rakennuslaissa ([132/1999](#)).

Käsitekaavio: [Alueidenkäytön suunnittelu](#)

5

valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet pl; VAT

sv riksomfattande mål n pl för områdesanvändningen

en national land use objectives pl

määritelmä

valtionneuvoston hyväksymät [alueidenkäyttöä](#) ja [aluerakennetta](#) koskevat tavoitteet, joiden tarkoituksena on, että valtakunnallisesti ja kansainvälisesti merkittävät alueidenkäytön tarpeet huomioidaan [kaavoituksessa](#) sekä valtion viranomaisten toiminnassa

Käsitekaavio: [Alueidenkäytön suunnittelu](#)

6

alueidenkäytön suunnitelma

mieluummin kuin: maankäyttösuunnitelma

sv områdesanvändningsplan; markanvändningsplan

en land use plan (1)

not: spatial plan (2)

määritelmä

[alueidenkäytön suunnittelun](#) tuloksena syntyvä suunnitelma

huomautus

Lakisääteisiä alueidenkäytön suunnitelmia ovat esimerkiksi [maakuntakaava](#), [yleiskaava](#) ja [asemakaava](#) sekä yleisten alueiden suunnitelma ja [merialuesuunnitelma](#). Näiden lisäksi voidaan laatia myös ei-lakisääteisiä alueidenkäytön suunnitelmia, kuten esimerkiksi kaavarunko, yleissuunnitelma ja rakennesuunnitelma.

Käsitekaaviot: [Alueidenkäytön suunnittelu](#) ja [Kaavoitus](#)

7

merialuesuunnitelma

sv havsplan

en maritime spatial plan

määritelmä

maakunnan liittojen yhteistyössä laatima [alueidenkäytön suunnitelma](#), jossa sovitetaan yhteen eri toimialojen meren käyttötarpeita

huomautus

Merialuesuunnitelmassa tarkastellaan meren käyttötarpeita erityisesti energia-alan, meriliikenteen, kalastuksen ja vesiviljelyn, matkailun, virkistyskäytön sekä ympäristön ja luonnon säilyttämisen, suojelun ja parantamisen osalta. Merialuesuunnitelmassa voidaan tarkastella myös muita käyttötarpeita. Merialuesuunnitelmassa kiinnitetään huomiota merialueen ominaispiirteisiin sekä maan ja meren vuorovaikutukseen sekä huomioidaan maanpuolustuksen tarpeet.

Merialuesuunnitelma kattaa aluevedet ja talousvyöhykkeen. Suunnitelma laaditaan kolmessa osassa: 1) Suomenlahti; 2) Saaristomeri ja Selkämeren eteläosa; 3) Pohjoinen Selkämeri, Merenkurkku ja Perämeri.

Merialuesuunnitelman laatimisesta ja hyväksymisestä vastaavat yhteistyössä ne maakuntien liitot, joiden alueeseen kuuluu aluevesiä.

Merialuesuunnitelma ei ole oikeusvaikutteinen.

Käsitekaavio: [Alueidenkäytön suunnittelu](#)

8

alueidenkäyttökohde

mieluummin kuin: maankäyttökohde

sv områdesanvändningsobjekt *n*; markanvändningsobjekt *n*

en land use feature; land use object

määritelmä

[alueidenkäytön suunnitelmaan](#) sisältyvä geometrinen kohde, jolle on annettu sijainti

huomautus

Alueidenkäyttökohteen geometria voi olla pistemäinen, viivamainen, aluomainen tai kolmiulotteinen.

Alueidenkäyttökohteita voidaan tarkastella yhdenlaisina paikkatietokohteina.

Käsitekaavio: [Alueidenkäytön suunnittelu](#)

9

alueidenkäyttöasia

sv områdesanvändningsärende *n*; markanvändningsärende *n*

en land use matter

määritelmä

[alueidenkäytön suunnitteluun](#) liittyvä hallintoasia

huomautus

Alueidenkäyttöasioita ovat muun muassa [kaava-asiat](#) ja [alueidenkäytön rajoituksiin](#) liittyvät asiat.

Alueidenkäyttöasia-käsitettä käytetään Rakennetun ympäristön tietojärjestelmässä.

Käsitekaavio: [Alueidenkäytön suunnittelu](#)

10

alueidenkäyttöpäätös

mieluummin kuin: maankäyttöpäätös

sv beslut *n* om områdesanvändning; beslut *n* om markanvändning; markanvändningsbeslut *n*

en land use decision

määritelmä

[alueidenkäyttöä](#) koskeva hallintopäätös

huomautus

Kuntien ja maakuntien liittojen tekemät alueidenkäyttöpäätökset koskevat esimerkiksi [kaavoja](#) ja muita [alueidenkäytön suunnitelmia](#) sekä [alueidenkäytön rajoituksia](#).

Alueidenkäyttöpäätös-käsitettä käytetään Rakennetun ympäristön tietojärjestelmässä.

Käsitekaavio: [Alueidenkäytön suunnittelu](#)

11

rakentamista tai muuta toimenpidettä koskeva lupapäätös

määritelmä

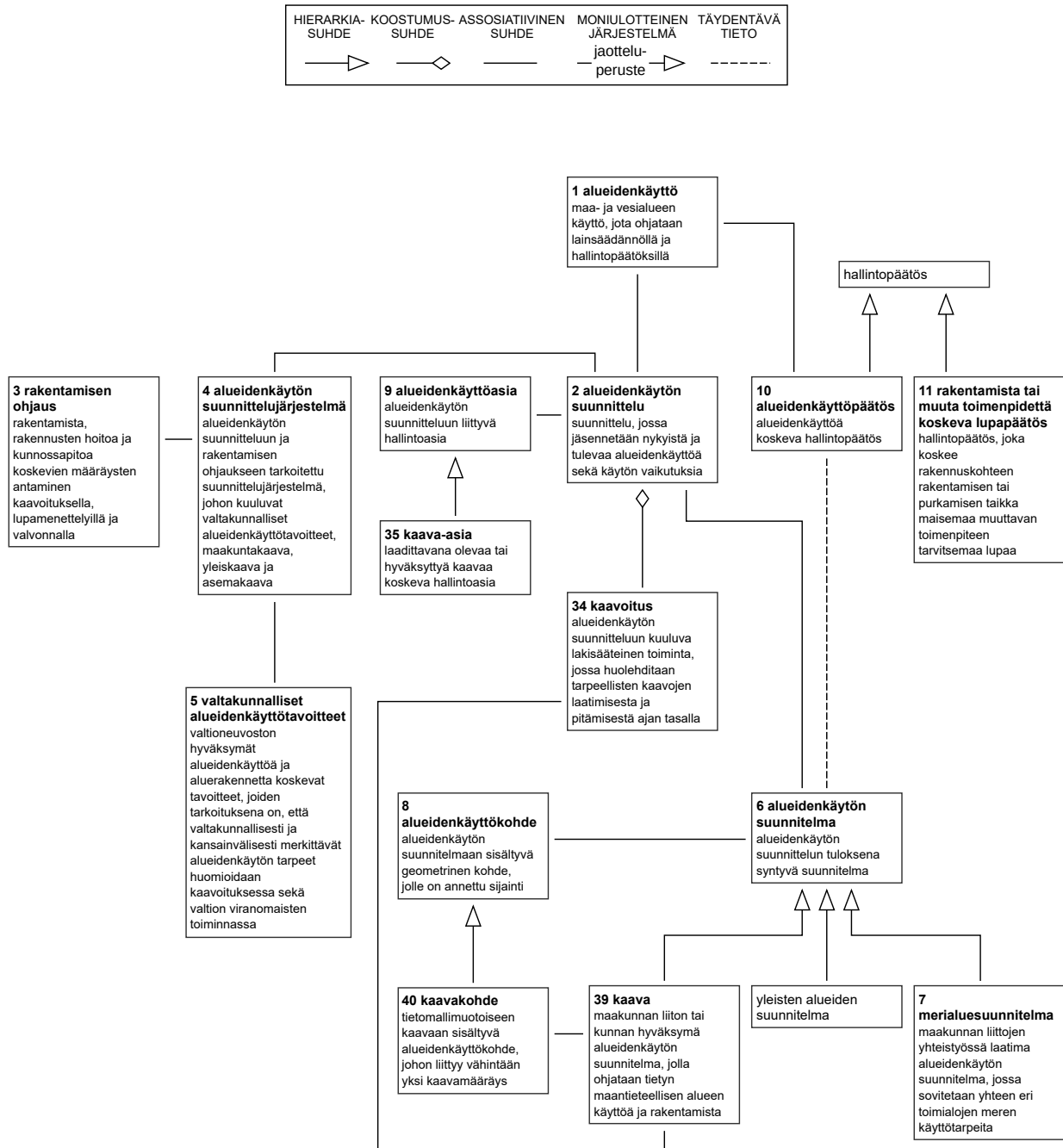
hallintopäätös, joka koskee rakennuskohteen rakentamisen tai purkamisen taikka maisemaa muuttavan toimenpiteen tarvitsemää lupaa

huomautus

Rakentamista tai muuta toimenpidettä koskevia lupapäätöksiä ovat rakentamislupaa, rakennuksen purkamislupaa, poikkeamislupaa ja maisematyölupaa koskevat päätökset.

Rakentamista tai muuta toimenpidettä koskeva lupapäätös -käsitettä käytetään Rakennetun ympäristön tietojärjestelmässä.

Käsitekaavio: [Alueidenkäytön suunnittelu](#)

Käsitekaavio 1. Alueidenkäytön suunnittelu.

1.1 Alueet

12

aluerakenne

sv regionstruktur
en regional structure

määritelmä

koko maan, maakunnan tai niiden osan rakenne, joka sisältää erikokoisten yhdyskuntien ja niiden ulkopuolisten toimintojen sekä niitä yhdistävien liikenneväylien ja teknisen huollon verkostojen sijoittumisen ja niiden keskinäisen suhteen

huomautus

Vrt. [yhdyskuntarakenne](#).

Käsittekaavio: [Alueet](#)

13

yhdyskuntarakenne

sv samhällsstruktur
en community structure

määritelmä

työssäkäyntialueen, [kaupunkiseudun](#), kunnan, kunnan osa-alueen tai muun taajaan rakennetun alueen rakenne, joka sisältää eri toimintojen sekä niitä yhdistävien liikenneväylien ja teknisen huollon verkostojen sijoittumisen ja niiden keskinäisen suhteen

huomautus

Yhdyskuntarakenteessa toimintoja ovat esimerkiksi asuminen, työpaikat, elinkeinot, palvelut ja virkistys. Hallinnolliset rajat eivät rajaa yhdyskuntarakennetta. Vrt. [aluerakenne](#).

Käsittekaavio: [Alueet](#)

14

yhdyskuntarakentaminen

sv samhällsbyggande *n*; samhällsbyggnad
en < civil engineering

määritelmä

yhdyskunnan yleistä tarvetta palvelevien liikenneväylien, [yleisten alueiden](#) sekä vesihuollon verkostojen rakentaminen

huomautus

[Asemakaavan](#) toteuttamisen edellyttämä yhdyskuntarakentaminen (kadut, puistot, yleiset alueet, yleiset rakennukset) kuuluu kunnan vastuulle.

Termiä infrarakentaminen käytetään useissa eri merkityksissä, joskus myös yhdyskuntarakentamisen synonyyminä.

Käsittekaavio: [Alueet](#)

15

kasvullinen alue

sv växtligt område *n*
en vegetated area

määritelmä

osittain tai kokonaan kasvipeitteinen alue

huomautus

Kasvulliset alueet ovat usein samoja kuin pinnoittamattomat alueet. Esimerkiksi nurmi tai metsä on kasvullista aluetta, mutta asfaltoidut kadut ja aukiot eivät. Hiekkakenttä taas lukeutuu pinnoittamattomaksi ja sitä voi pitää ei-kasvullisena, jos sitä ylläpidetään kasvipeitteettömänä (esim. hoidettu pelikenttä), mutta kasvullisena, jos se jätetään kehittymään ilman toimenpiteitä.

Käsittekaavio: [Alueet](#)

16

viheralue

sv grönområde *n*

en green space; green area

määritelmä

kasvullinen alue, joka ei ole yksityiskäytössä oleva piha

huomautus

Viheralueita ovat esimerkiksi puistot, metsät, rannat, pellot ja golfkentät.

Viheralueet voivat olla joko julkisessa tai yksityisessä omistuksessa.

Käsittekaavio: [Alueet](#)

17

viheryhteys

mieluummin kuin: viheralueyhteys

sv grönförbindelse

en green connection

määritelmä

viheralueiden välinen pääosin **kasvullisesta alueesta** muodostuva yhteys, joka mahdollistaa ihmisten liikkumisen tai eliöiden liikkumisen ja leviämisen viheralueelta toiselle

huomautus

Viheryhteyden luonne voi vaihdella rakennetusta puistomaiseen ja luonnonmukaiseen.

Viheryhteys voi toimia osana virkistykseen tarkoitettua aluetta.

Viheryhteys voi olla osittain tai kokonaan **ekologinen yhteys**.

Laajemmassa mittakaavassa, esimerkiksi koko maakunnan tasolla tarkasteltuna, myös pienet vesistöt voidaan lukea viheryhteyteen.

Käsittekaavio: [Alueet](#)

18

ekologinen yhteys

sv ekologisk förbindelse

en ecological connection

määritelmä

pääosin rakentamattomista maa- ja vesialueista muodostuva yhteys, joka mahdollistaa eliöiden liikkumisen ja leviämisen alueelta toiselle

huomautus

Ekologiset yhteydet ovat vaihtelevan levyisiä metsävyöhykkeitä tai metsä–pelto-ketjuja ja muita pääosin rakentamattomia maa- ja vesialueita. Ekologisen yhteyden kautta eliöt voivat siirtyä alueelta toiselle ja niiden kautta voidaan varmistaa suotuisien elinalueiden saavutettavuus epäsuotuisien alueiden poikki.

Ekologinen yhteys voi kulkea **viheryhteyttä** pitkin.

Käsittekaavio: [Alueet](#)

19

virkestisyhteys

sv rekreationsförbindelse

en recreational connection

määritelmä

ulkoilu- ja retkeilykäyttöön tarkoitettu kulkuyhteys

huomautus

Virkistysyhteyksiä ovat esimerkiksi ulkoilureitit ja retkeilyreitit. Vesistössä virkistysyhteys voi olla esimerkiksi veneilyyn sopiva väylä.

Virkistysyhteydet on tarkoitettu esimerkiksi kävelyyn, pyöräilyyn, hiihtoon ja melontaan.

Virkistysyhteys voi kulkea **viheryhteyttä** pitkin.

Käsittekaavio: [Alueet](#)

20

käyttötarkoitusalue <asemakaava>; **aluevaraus** <yleis- ja maakuntakaava>

sv område *n* med ett visst användningsändamål <asemakaava>; område *n* som anvisats för ett visst ändamål <asemakaava>; områdesreservering <yleis- ja maakuntakaava>

en area for intended use <asemakaava>; area reservation <yleis- ja maakuntakaava>

määritelmä

alue, joka on osoitettu [kaavassa](#) tiettyyn käyttöön

huomautus

[Asemakaava](#)-alue jakautuu kokonaisuudessaan käyttötarkoitusalueisiin, joita ovat [korttelit](#) ja [yleiset alueet](#).

[Yleiskaavassa](#) ja [maakuntakaavassa](#) aluevarauksia voidaan tehdä esimerkiksi keskustatoiminnoille, virkistykselle ja liikenteelle.

Käsitekaavio: [Alueet](#)

21

<alueidenkäytön suunnittelu>

yleinen alue

sv allmänt område *n*

en public area

määritelmä

pääasiassa muuhun kuin rakennusten rakentamiseen tarkoitettu alue, jonka [asemakaavan](#) mukainen käyttöönotto, suunnittelu, rakentaminen ja käyttö ovat kunnan, valtion tai muun julkisyhteisön vastuulla

huomautus

Asemakaavassa yleinen alue voidaan osoittaa esimerkiksi katuja, toria, [virkistysaluetta](#), erityisaluetta, [suojelualuetta](#) tai vesialuetta varten.

Kiinteistönmuodostuksessa yleinen alue syntyy vasta, kun se rekisteröidään kiinteistörekisteriin.

Käsitekaavio: [Alueet](#)

22

<kaavoitus>

kortteli

mieluummin kuin: rakennuskortteli

sv kvarter *n*; byggnadskvarter *n*

en block; > city block; > urban block

määritelmä

[asemakaavassa](#) pääasiallisesti rakennusten rakentamiseen osoitettu yhtenäinen alue

huomautus

Korttelille annetaan aina korttelin numero.

Kortteli on asemakaavassa yleensä [yleisten alueiden](#) rajaama.

Kortteli voidaan jakaa [korttelialueisiin](#) ja korttelinosiin. Esimerkiksi asemakaavamuutos voidaan kohdistaa korttelinosaan.

Korttelit koostuvat yhdestä tai useammasta asuinrakennusten, palvelurakennusten, yleisten rakennusten, keskustatoimintojen, liike- ja toimistorakennusten sekä teollisuus- ja varistorakennusten korttelialueesta.

Käsitekaavio: [Alueet](#)

23

korttelialue

sv kvartersområde *n*

en block area

määritelmä

[korttelin](#) sisällä oleva alue, jonka käyttötarkoitus tai muut [kaavamääräykset](#) eroavat muusta korttelista

huomautus

Korttelialueita ovat esimerkiksi asuinrakennusten korttelialue, palvelurakennusten korttelialue ja yleisten rakennusten korttelialue.

Käsitekaavio: [Alueet](#)

24

<kaavoitus>

virkestysalue

sv rekreatjonsområde *n*

en recreation area; recreational area; outdoor recreation area; outdoor recreation park

määritelmä

kaavassa virkistykseen ja ulkoiluun osoitettu alue

huomautus

Esimerkiksi ulkoilukäyttöön tarkoitettuja **viheralueita** voidaan osoittaa kaavassa virkestysalueeksi.

Käsitekaavio: [Alueet](#)

25

<kaavoitus>

suojelualue

sv skyddsområde *n*

en conservation area

määritelmä

kaavassa erityisten ympäristöarvojen turvaamiseen osoitettu alue

huomautus

Ympäristöarvot voivat olla esimerkiksi kulttuurihistoriallisia arvoja, esteettisiä arvoja, luonnonarvoja tai elinympäristöön liittyviä arvoja.

Suojelualueita voi koskea **suojelumääräys**.

Käsitekaavio: [Alueet](#)

26

<kaavoitus>

rakennusala

sv byggnadsarea; byggnadsyta

en building area

määritelmä

kaavassa rakentamiseen osoitettu alue, jolle rakennus tai rakennukset on sijoitettava tai sijoitettu

huomautus

Yhdellä tontilla voi olla yksi tai useampi rakennusala.

Käsitekaavio: [Alueet](#)

27

kaupunkiseutu

sv stadsregion

en urban region; city region; > metropolitan region

määritelmä

alue, joka muodostuu yhdestä tai useammasta kaupunkimaisesta taajaan rakennetusta alueesta ja niitä ympäröivästä alueesta, jotka kytkeytyvät toisiinsa rakennetun ympäristön tai toiminnallisen vuorovaikutuksen kautta

huomautus

Toiminnallinen vuorovaikutus voi perustua esimerkiksi kaupunkiseudun taajamat ja hallinnolliset rajat ylittävään asiointiin ja työssäkäyntiin.

Kaupunkiseutu ei aina muodostu hallinnollisten rajojen mukaan.

Käsitekaavio: [Alueet](#)

28

keskusta-alue

sv centrumområde *n*

en central area

määritelmä

kunnan tai sen osan toiminnallinen keskus, jossa sijaitsee monipuolisesti ja ympäröivää aluetta tiiviimmin keskustahakuisia palveluja, asuntoja ja työpaikkoja

huomautus

Yleensä keskusta-alueelle on hyvät liikenne yhteydet ympäröiviltä asuinalueilta.

Keskustahakuisella palvelulla tarkoitetaan erikoistavaran kauppaa, päivittäistavarakauppaa, vapaa-ajan palveluja ja julkisia palveluja.

Nykyiset keskusta-alueet ja niiden perustellut laajentumisalueet osoitetaan [maakuntakaavoissa](#) ja [yleiskaavoissa](#) keskustatoimintojen alueiksi.

Käsittekaavio: [Alueet](#)

29

<alueidenkäytön suunnittelu>

ranta-alue

sv strandområde *n*

en shore area

määritelmä

[rantavyöhyke](#) ja siihen liittyvä laajempi rannan osa, jonka käytön suunnitteleminen on tarpeen rantaan tukeutuvan loma-asutuksen järjestämiseksi

huomautus

Ranta-alueelle ei saa rakentaa ilman [asemakaavaa](#) tai sellaista oikeusvaikutteista [yleiskaavaa](#), jossa on erityisesti määrätty yleiskaavan tai sen osan käyttämisestä rakentamisluvan myöntämisen perusteena. Jos [kaavaa](#) ei ole, rakentaminen edellyttää poikkeamislupaa.

Oikeuskäytännössä ranta-alueen on katsottu ulottuvan enimmillään 500 metrin etäisyydelle, mutta yleensä enintään 200 metrin päähän keskivedenkorkeuden mukaisesta rantaviivasta.

Käsittekaaviot: [Alueet](#) ja [Kaavat](#)

30

<alueidenkäytön suunnittelu>

rantavyöhyke

sv strandzon

en shore zone

määritelmä

rantaviivaan rajoittuva alue, jolle sijoittuvalla rakentamisella olisi välittömiä vaikutuksia vesistöön sekä rantaluontoon ja maisemaan

huomautus

Rantavyöhykkeen leveyteen vaikuttavat alueen kasvillisuus, maisema, maasto ja muut luonnonolosuhteet. Rantavyöhykkeen on katsottu ulottuvan noin 100 metrin etäisyydelle, muttei kuitenkaan pidemmälle kuin 200 metrin päähän keskivedenkorkeuden mukaisesta rantaviivasta.

Rantavyöhykettä koskee aina rannan suunnittelutarve eli rantavyöhykkeelle ei saa rakentaa rakennusta ilman [asemakaavaa](#) tai sellaista oikeusvaikutteista [yleiskaavaa](#), jossa on erityisesti määrätty yleiskaavan tai sen osan käyttämisestä rakentamisluvan myöntämisen perusteena. Jos [kaavaa](#) ei ole, rakentaminen edellyttää poikkeamislupaa.

Käsittekaavio: [Alueet](#)

31

yhteiskäyttöalue

sv samnyttjoområde *n*

en area of joint-use

määritelmä

ranta-alueita koskevassa asemakaavassa kiinteistöjen yhteiseen käyttöön osoitettu *ranta-alue*

huomautus

Yhteiskäyttöalueiden toteuttaminen ja ylläpito kuuluu niille kiinteistöille, joiden käyttöä varten yhteiskäyttöalueet on kaavassa osoitettu.

Yhteiskäyttöalue voi olla esimerkiksi uimaranta tai venevalkama.

Kulkuyhteyttä varten yhteiskäyttöalue voidaan perustaa tieoikeutena. Muuta kuin kulkuyhteyttä varten yhteiskäyttöalue voidaan perustaa rasitteena.

Käsitelkaavio: [Alueet](#)

32

suunnittelutarvealue

sv område *n* i behov av planering

en area requiring planning

määritelmä

asemakaava-alueen ulkopuolella sijaitseva alue, jolla *alueidenkäytön suunnittelu* on tarpeellista alueen tavoitellun yhdyskuntakehityksen turvaamiseksi tai merkittävien ympäristövaikutusten vuoksi

huomautus

Suunnittelutarvealueella sovelletaan erityisiä edellytyksiä rakentamislupamenettelyä myöntämiselle.

Rakentamisen erityisten edellytysten tutkimisella pyritään turvaamaan kunnan suunnitteluvälineen tulevassa *kaavoituksessa*.

Alue voi olla suunnittelutarvealue lain nojalla tai *yleiskaavan* tai rakennusjärjestyksen määräyksen mukaan.

Ranta-alue ei voi olla suunnittelutarvealue, vaan sitä koskevat omat säännökset.

Käsitelkaavio: [Alueet](#)

33

konsultointivyöhyke

sv konsultationszon

en consultation zone

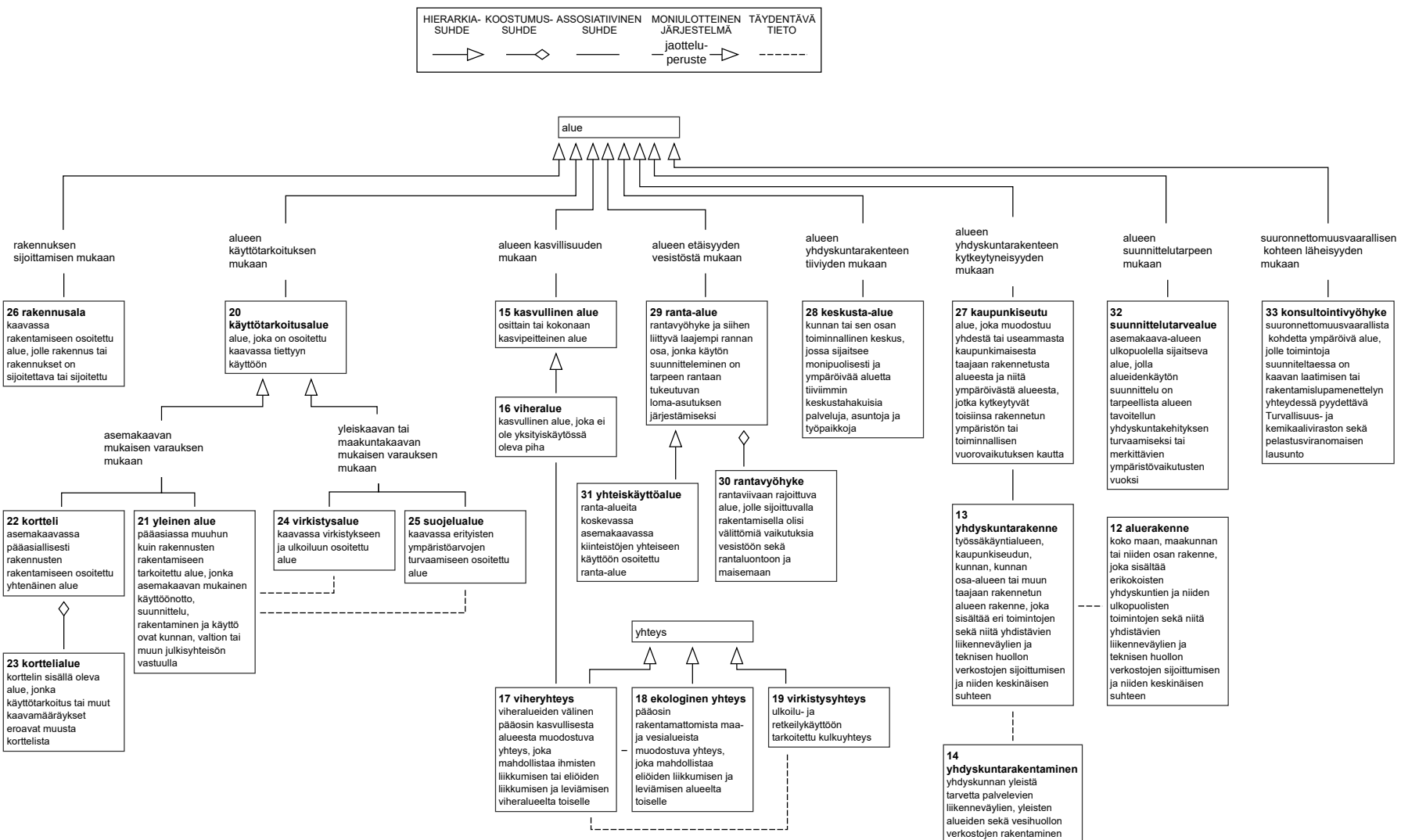
määritelmä

suuronnettomuusvaarallista kohdetta ympäröivä alue, jolle toimintoja suunniteltaessa on *kaavan laatimisen* tai rakentamislupamenettelyn yhteydessä pyydettävä Turvallisuus- ja kemikaaliviraston sekä pelastusviranomaisen lausunto

huomautus

Suuronnettomuusvaaralliseksi kohteiksi luetaan ns. Seveso III -direktiivin (2012/18/EU) mukaiset turvallisuusselvitys- ja toimintaperiaateasiakirjavelvolliset kemikaali- ja räjähdelaikokset.

Käsitelkaavio: [Alueet](#)

Käsitteekaavio 2. Alueet.

2 Kaavoitus

34

<alueidenkäyttö>

kaavoitus

sv planläggning

en statutory land use planning; land use planning (2)

määritelmä

[alueidenkäytön suunnitteluun](#) kuuluva lakisääteinen toiminta, jossa huolehditaan tarpeellisten [kaavojen laatimisesta](#) ja pitämisestä ajan tasalla

huomautus

Kunta kertoo kaavoituksesta muun muassa [kaavoituskatsauksessa](#).

Kaavoitusta ohjaa maankäyttö- ja rakennuslaki ([132/1999](#)).

Käsitekaaviot: [Alueidenkäytön suunnittelu](#) ja [Kaavoitus](#)

35

kaava-asia

sv planärende *n*

en planning matter; plan matter

määritelmä

laadittavana olevaa tai hyväksyttyä [kaavaa](#) koskeva hallintoasia

huomautus

Kaava-asia-käsitettä käytetään Rakennetun ympäristön tietojärjestelmässä ja yleiskielessä.

Rakennetun ympäristön tietojärjestelmässä kaava-asiaa voidaan pitää eräänlaisena

[alueidenkäyttöasiana](#).

Käsitekaaviot: [Alueidenkäytön suunnittelu](#) ja [Kaavoitus](#)

36

<alueidenkäyttö>

kaavan laatiminen

sv utarbetande *n* av en plan

en drawing up a plan

huomautus

Yksittäisen kaavan laatimisen vaiheita ovat [aloitusvaihe](#), [valmisteluvaihe](#) ja [ehdotusvaihe](#).

Kaavan laatimisessa on noudatettava [kaavoitusmenettelyä](#).

Kaavan laatimista ohjaa maankäyttö- ja rakennuslaki ([132/1999](#)).

Käsitekaavio: [Kaavoitus](#)

37

kaavoituskatsaus

sv planläggningsöversikt

en planning review

määritelmä

kunnan laatima katsaus kunnassa ja maakunnan liitossa vireillä olevista ja lähiaikoina vireille tulevista [kaava-asioista](#)

huomautus

Kaavoituskatsauksessa selostetaan lyhyesti kaava-asiat sekä sellaiset päätökset ja muut toimet, joilla on välitöntä vaikutusta [kaavoituksen](#) lähtökohtiin, tavoitteisiin, sisältöön ja toteuttamiseen.

Kunnan on laadittava kaavoituskatsaus vähintään kerran vuodessa.

Kaavoituskatsauksessa voidaan ilmoittaa myös kaava-asian vireilletulosta.

Käsitekaavio: [Kaavoitus](#)

38

kaavoitusmenettely

sv planläggningsförfarande *n*
en planning procedure

määritelmä

lain ja asetusten säännökset, joita noudatetaan *kaavan laatimisessa*

huomautus

Kaavoitusmenettelyyn kuuluvat esimerkiksi *kaava-asian* vireilletulo, *osallistumis- ja arviointisuunnitelma*, *kaavaehdotuksen* nähtäville asettaminen, *kaavan hyväksyminen* sekä *viranomaisneuvottelut* ja lausuntomenettelyt.

Käsitekaavio: *Kaavoitus*

39

<alueidenkäyttö>

kaava

sv plan
en spatial plan (1); land use plan (2)

määritelmä

maakunnan liiton tai kunnan hyväksymä *alueidenkäytön suunnitelma*, jolla ohjataan tietyn maantieteellisen alueen käyttöä ja rakentamista

huomautus

Maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) mukaiseen kaavaan kuuluvat kaavamerkinnot ja *kaavamääräykset*.

Valmisteilla olevan uuden lainsäädännön mukainen, tietomallimuotoinen kaava muodostuu *kaavakohteista* ja kaavamääräyksistä. Tietomallimuotoinen kaava laaditaan yhteentoimivassa ja koneluettavassa muodossa.

Kaavaan liittyy *kaavaselostus*.

Käsitekaaviot: *Alueidenkäytön suunnittelu*, *Kaavoitus* ja *Kaavat*

40

kaavakohde

sv planobjekt *n*
en planning feature; planning object

määritelmä

tietomallimuotoiseen *kaavaan* sisältyvä *alueidenkäyttökohde*, johon liittyy vähintään yksi *kaavamääräys*

huomautus

Kaavakohteisiin voidaan liittää kaavamääräysten lisäksi myös muuta sisältöä, jolla ei ole oikeusvaikutusta.

Käsitekaaviot: *Alueidenkäytön suunnittelu* ja *Kaavoitus*

41

vaiheittain laadittava kaava <laadittavana oleva kaava>; **vaiheittain laadittu kaava** <hyväksytty kaava>; **vaihekaava**

sv etappplan
en stage plan; phase plan

määritelmä

laadittavana oleva tai hyväksytty *kaava*, joka koskee yhtä tai useampaa *alueidenkäytön* teemaa tai hanketta

huomautus

Vaiheittain laadittavan kaavan teema voi olla esimerkiksi tuulivoima-alueet, liikenneverkko, kulttuurihistorialliset alueet, käyttötarkoituksen muutos ja rakennusoikeuden muutos.

Maakuntakaava, *yleiskaava* tai *asemakaavan* muutos voidaan laatia vaiheittain.

Eri aikoina valmistuneet eri teemoihin liittyvät vaiheittain laaditut kaavat voivat muodostaa kaavakokonaisuuden.

Käsitekaavio: *Kaavat*

42

osa-alueittain laadittava kaava <laadittavana oleva kaava>; **osa-alueittain laadittu kaava** <hyväksytty kaava>

sv plan för ett delområde

en plan for a sub-area

määritelmä

laadittavana oleva tai hyväksytty *maakuntakaava* tai *yleiskaava*, joka koskee maakunnan tai kunnan osa-aluetta

huomautus

Maakuntakaava ja yleiskaava voidaan laatia osa-alueittain.

Osa-alueella ei tässä tarkoiteta Tilastokeskuksen ylläpitämään osa-aluejakoon perustuvia osa-alueita, vaan kyseisen kaavan laatimisen kannalta mielekästä aluekokonaisuutta.

Käsitekaavio: [Kaavat](#)

43

maakuntakaava

sv landskapsplan

en regional plan

määritelmä

maakunnan liiton laatima ja hyväksymä yleispiirteinen *kaava*, joka ohjaa maakunnan tai sen osa-alueen *alueidenkäyttöä*

huomautus

Maakuntakaavassa esitetään alueidenkäytön periaatteet ja osoitetaan maakunnan kehittämisen kannalta tarpeellisia alueita. Maakuntakaava on oikeusvaikutteinen ja ohjeena viranomaisten suunnittelulle sekä laadittaessa *yleiskaavaa* ja *asemakaavaa*.

Maakuntakaava voidaan laatia vaiheittain (vaihemmaakuntakaava) tai osa-alueittain (osamaakuntakaava).

Käsitekaavio: [Kaavat](#)

44

kuntien yhteinen yleiskaava

sv gemensam generalplan för flera kommuner

en joint municipal master plan

määritelmä

useamman kunnan yhteistyössä laatima ja hyväksymä yleispiirteinen *kaava*, joka ohjaa *alueidenkäyttöä* sekä sovittaa yhteen erilaisia toimintoja

huomautus

Maakuntakaava on ohjeena kuntien yhteistä yleiskaavaa laadittaessa ja muutettaessa, mutta kuntien yhteisessä yleiskaavassa voidaan perustellusta syystä poiketa maakuntakaavan sisällöstä.

Kuntien yhteiseen yleiskaavaan sovelletaan *yleiskaavan* sisältövaatimuksia.

Käsitekaavio: [Kaavat](#)

45

yleiskaava

sv generalplan

en local master plan

määritelmä

kunnan laatima ja hyväksymä yleispiirteinen *kaava*, joka ohjaa kunnan tai sen osa-alueen *alueidenkäyttöä* ja *yhdyskuntarakennetta* sekä sovittaa yhteen erilaisia toimintoja

huomautus

Yleiskaava laaditaan kunnan yksityiskohtaisen *kaavoituksen* sekä alueidenkäytön ja rakentamisen perustaksi, ja se on ohjeena laadittaessa tai muutettaessa *asemakaavaa* tai *ranta-alueita koskevaa asemakaavaa*. Yleiskaava voidaan laatia myös suoraan rakentamista ohjaavaksi. Tällaisia yleiskaavoja ovat myös *ranta-alueita koskeva yleiskaava* ja *tuulivoimarakentamista koskeva yleiskaava*.

Yleiskaava voidaan laatia vaiheittain (vaiheyleiskaava) tai osa-alueittain (osayleiskaava).

Yleiskaava voi olla oikeusvaikutteinen tai kokonaan tai osittain oikeusvaikutukseton.

Käsitekaavio: [Kaavat](#)

46

tuulivoimarakentamista koskeva yleiskaava; tuulivoimayleiskaava

sv generalplan som styr utbyggnad av vindkraft; vindkraftsgeneralplan

en wind power master plan

määritelmä

yleiskaava, joka ohjaa tuulivoimaloiden sijoittamista ja rakentamista

huomautus

Tuulivoimarakentamista koskeva yleiskaava sallii rakentamisluvan myöntämisen tuulivoimalalle suoraan yleiskaavan perusteella.

Käsitekaavio: [Kaavat](#)

47

ranta-alueita koskeva yleiskaava; rantayleiskaava

sv generalplan för strandområden; strandgeneralplan

en local shore master plan

määritelmä

yleiskaava, joka ohjaa pääasiassa loma-asutuksen sijoittamista ja rakentamista *ranta-alueelle*

huomautus

Ranta-alueita koskeva yleiskaava sallii rakentamisluvan myöntämisen suoraan yleiskaavan perusteella.

Kunta laatii ranta-alueita koskevan yleiskaavan yleensä osa-alueittain, jolloin käytetään termiä rantaosayleiskaava.

Käsitekaavio: [Kaavat](#)

48

asemakaava

sv detaljplan

en local detailed plan

määritelmä

kunnan hyväksymä *kaava*, joka ohjaa yksityiskohtaisesti kunnan osa-alueen *alueidenkäyttöä* ja rakentamista

huomautus

Asemakaava osoittaa alueet eri käyttötarkoituksia varten ja ohjaa rakentamista ja muuta alueidenkäyttöä paikallisten olosuhteiden, kaupunki- ja maisemakuvan, hyvän rakentamistavan, olemassa olevan rakennuskannan käytön edistämisen ja kaavan muun ohjaustavoitteen edellyttämällä tavalla.

Asemakaava on aina oikeusvaikutteinen.

Käsitekaavio: [Kaavat](#)

49

ranta-alueita koskeva asemakaava; ranta-asemakaava

sv detaljplan för strandområdet; stranddetaljplan

en detailed shore plan

määritelmä

asemakaava, joka ohjaa pääasiassa loma-asutuksen sijoittamista ja rakentamista **ranta-alueelle**

huomautus

Ranta-alueita koskevan asemakaavan laatii kunta tai kiinteistönomistaja.

Käsitekaavio: [Kaavat](#)

50

asemakaavan pohjakartta

sv baskarta för en detaljplan

en reference map for a local detailed plan

määritelmä

kartta, joka on riittävän tarkka ja tietosisällöltään kattava **asemakaavan** laatimista varten

huomautus

Asemakaavan pohjakartasta käyvät maaston lisäksi ilmi esimerkiksi olemassa oleva rakennuskanta, kiinteistöjaotus ja muut asemakaavan laatimisen kannalta olennaiset kohteet.

Kaavoitusmittauksen valvoja hyväksyy asemakaavan pohjakartan, ennen kuin sitä voi käyttää **kaavan laatimisen** perustana.

Käsitekaavio: [Kaavat](#)

51

kaavayksikkö

sv planenhet; planläggningsenhet

en plan unit

määritelmä

asemakaavan perusteella muodostettava yksikkö, jota käytetään teknisenä yksilöinnin apuvälineenä tietyn alueen kaavan toteuttamiseen ja maaomaisuuden hallintaan liittyvissä toimenpiteissä

huomautus

Kaavayksikkö voi olla esimerkiksi sitovan tonttijaon mukainen kaavatontti, ohjeellisen tonttijaon mukainen alue, **yleinen alue** tai muu asemakaavassa osoitettu yhtenäinen **käyttötarkoitusalue**. Kaavayksiköitä voidaan jakaa tai yhdistää tonttijaolla.

Käsitettä käytetään myös kiinteistöverotuksen yhteydessä.

Käsitekaaviot: [Kaavoitus](#) ja [Kaavat](#)

52

kaavaindeksi; kaavahakemisto

sv planindex

en plan index

määritelmä

digitaalinen kartta-aineisto, joka sisältää voimassaolevien **kaavojen** ulkorajat ja tunnistetiedot

huomautus

Kaavaindeksi sisältää yleensä voimassaolevien kaavojen ulkorajat, elinkaaritiedot, pysyvät tunnukset ja hyväksymis- tai voimaantulopäivämäärät.

Kaavaindeksi koskee useimmiten **asemakaavoja**.

Käsitekaavio: [Kaavoitus](#)

53

kaavan laatimisen aloitusvaihe; kaavan aloitusvaihe

sv planens inledningsfas

en plan starting phase

määritelmä

kaavan laatimisen vaihe, jossa laaditaan *osallistumis- ja arviointisuunnitelma* vaikutukseltaan vähäisiä *asemakaavan* muutoksia lukuun ottamatta sekä ilmoitetaan *kaava-asian* vireilletulosta ellei siitä ole ilmoitettu *kaavoituskatsauksen* yhteydessä

huomautus

Laadittaessa *ranta-alueita koskevaa asemakaavaa* aloitusvaiheesta vastaa kiinteistönomistaja.

Käsitekaavio: [Kaavoitus](#)

54

osallistumis- ja arviointisuunnitelma; OAS

sv program *n* för deltagande och bedömning; PDB *n*

en participation and assessment scheme

määritelmä

suunnitelma, jossa kuvataan *kaavoituksen* tai muun *alueidenkäytön suunnittelun* tai rakentamisen lähtökohdat ja tavoitteet, suunniteltu aikataulu, osallistumis- ja vuorovaikutusmuodot sekä vaikutusten arviointitavat

huomautus

Laadittavana olevaan kaavaan liittyvä osallistumis- ja arviointisuunnitelma laaditaan *kaavan laatimisen aloitusvaiheessa*.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma voidaan laatia myös esimerkiksi rakennusjärjestyksen, yleisen alueen suunnitelman ja katusuunnitelman valmistelun yhteydessä.

Käsitekaavio: [Kaavoitus](#)

55

kaavan laatimisen valmisteluvaihe; kaavan valmisteluvaihe

sv planens beredningsfas

en plan preparation phase

määritelmä

kaavan laatimisen vaihe, jossa osallisille annetaan mahdollisuus esittää mielipiteensä *kaavan valmisteluaineistoon* liittyen

huomautus

Kaavan laatimisen valmisteluvaiheessa tarkennetaan *aloitusvaiheessa* asetettuja tavoitteita, laaditaan tai täydennetään selvityksiä, suunnitellaan *kaavan* periaatteet ja mahdolliset vaihtoehdot sekä selvitetään niiden vaikutuksia. Valmisteluvaiheen aikana kaavan valmisteluaineisto asetetaan nähtäville.

Käsitekaavio: [Kaavoitus](#)

56

kaavan valmisteluaineisto; < valmisteluaineisto

sv planens beredningsmaterial; < beredningsmaterial

en < material used in preparation

määritelmä

aineisto, joka koostuu valmisteilla olevaa kaavaa varten tuotetuista ja kerätyistä tiedoista ja selvityksistä

huomautus

Kaavan valmisteluaineisto asetetaan nähtäville, jotta osalliset voivat lausua siitä mielipiteensä.

Kaavan valmisteluaineisto voi sisältää esimerkiksi *kaavaluonnoksia*, selvityksiä tai kirjattuja tavoitteita.

Käsitekaavio: [Kaavoitus](#)

57

kaavaluonnos

sv planutkast *n*
en draft plan

määritelmä

kaavan valmisteluaineiston osa, joka kuvaa valmisteilla olevan kaavan sisältöä ja periaatteita *kaavan* muodossa

huomautus

Kaavan valmisteluaineistossa voidaan esittää useampia vaihtoehtoisia kaavaluonnoksia. Kaavaluonnosta käytetään *kaavaehdotuksen* pohjana.

Käsitekaavio: [Kaavoitus](#)

58

kaavan laatimisen ehdotusvaihe; kaavan ehdotusvaihe

sv planens förslagsfas
en plan proposal phase

määritelmä

kaavan laatimisen vaihe, jossa kunta tai maakuntien liitto päättää asettaa *kaavaehdotuksen* julkisesti nähtäville ja siitä voi tehdä kirjallisen muistutuksen

huomautus

Kaavan laatimisen ehdotusvaiheessa tarkennetaan *aloitusvaiheessa* ja *valmisteluvaiheessa* tehtyä vaikutusten arviointia ja laaditaan *kaavaselostus*. Jos kaavaehdotusta muutetaan olennaisesti nähtävilläolon jälkeen, se asetetaan uudelleen nähtäville.

Maakuntakaavan kaavaehdotuksesta on pyydetty viranomaisten lausunnot ja järjestettävä *viranomaisneuvottelu* ennen kaavaehdotuksen asettamista julkisesti nähtäville. *Yleiskaavan* ja *asemakaavan* yhteydessä mahdollinen viranomaisneuvottelu järjestetään kaavaehdotuksen nähtävilläolon jälkeen.

Käsitekaavio: [Kaavoitus](#)

59

kaavaehdotus

sv planförslag *n*
en plan proposal

määritelmä

kaavan valmisteluaineiston ja saadun palautteen pohjalta laadittu ehdotus *kaavaksi*

huomautus

Kaavaehdotus asetetaan julkisesti nähtäville, jotta osalliset ja kaikki kunnan jäsenet (kunnan asukkaat tai yhteisöt, joiden kotipaikka on kunnassa, tai ne, jotka omistavat tai hallitsevat kiinteää omaisuutta kunnassa) voivat ottaa siihen kantaa.

Käsitekaavio: [Kaavoitus](#)

60

kaavan hyväksyminen

sv godkännande *n* av en plan
en approval of a plan; approving a plan

huomautus

Kunnanvaltuusto, kuntien yhteinen toimielin tai maakuntavaltuusto hyväksyy *kaavaehdotuksen kaavaksi*.

Asemakaavan hyväksymisen osalta kunnanvaltuusto voi siirtää päätösvallan kunnanhallitukselle tai lautakunnalle.

Käsitekaavio: [Kaavoitus](#)

61

kaavan hyväksymispäätös; kaavapäätös

sv planbeslut *n*; beslut *n* om godkännande av en plan; beslut *n* att godkänna en plan
en plan decision; decision to approve a land use plan

määritelmä

kaavaehdotuksen hyväksymistä koskeva **alueidenkäyttöpäätös**

huomautus

Kaavan hyväksymispäätöksen tekee maakunnan tai kunnan toimielin. Kaavan hyväksymispäätös on saatettava kunnassa yleisesti tiedoksi.

Kaavan hyväksymispäätös saa lainvoiman, kun sen valitusaika umpeutuu, mikäli kaavan hyväksymispäätöksestä ei ole valitettu.

Käsitekaavio: [Kaavoitus](#)

62

kaavan voimaantulo

sv planens ikraftträdande *n*
en entry into force of a plan

määritelmä

ajankohta, jolloin **kaavan hyväksymispäätöksen** ja sen tiedoksisaattamisen jälkeen **kaava** tulee noudatettavaksi

huomautus

Kaava tulee voimaan, kun kaavan hyväksymispäätös on saanut lainvoiman ja voimaantulosta on kuulutettu kunnissa niin kuin kunnalliset ilmoitukset niissä julkaistaan.

Maakuntahallitus voi valitusajan kuluttua määrätä **maakuntakaavan** tulemaan voimaan, ennen kuin sitä koskeva hyväksymispäätös on saanut lainvoiman. Kunnanhallitus voi valitusajan kuluttua määrätä **yleiskaavan** ja **asemakaavan** tulemaan voimaan, ennen kuin sitä koskeva hyväksymispäätös on saanut lainvoiman, kaava-alueen siltä osalta, johon ei voida katsoa kohdistuvan valituksia tai oikaisukehotuksia.

Käsitekaavio: [Kaavoitus](#)

63

kaavaselostus

sv planbeskrivning
en plan statement

määritelmä

kaavaehdotukseen tai **kaavaan** liittyvä selostus, jossa esitetään kaavan tavoitteiden, mahdollisten vaihtoehtojen ja niiden vaikutusten sekä ratkaisujen perusteiden arvioimiseksi tarpeelliset tiedot

huomautus

Kaavaselostus on laadittava kaikkien kaavojen yhteydessä, mutta kaavaselostus ei ole juridisesti sitova.

Käsitekaavio: [Kaavoitus](#)

64

kaavamääräys

sv planbestämmelse
en regulative text; ~ planning ordinance; ~ plan regulation

määritelmä

kaavaan sisältyvä määräys, jolla ohjataan **alueidenkäyttöä** ja rakentamista

huomautus

Kaava koostuu kaavamääräyksistä ja **kaavakohteista**. Kaavamääräys kohdistuu kaavakohteeseen. Koko kaava-alueeseen kohdistuvaa kaavamääräystä kutsutaan yleismääräykseksi.

Rakentamismääräykset, **suojelumääräykset** ja suunnittelumääräykset voivat olla kaavamääräyksiä.

Kaavamääräykset ovat sitovia.

Käsitekaavio: [Kaavoitus](#)

65

suojelumääräys

sv skyddsbestämmelse

en protection regulation

määritelmä

määräys, jonka tarkoituksena on erityisten ympäristöarvojen säilyttäminen

huomautus

Suojelumääräyksiä voidaan antaa kulttuurihistoriallisten arvojen, luonnonarvojen, maisema-arvojen, rakennetun ympäristön arvojen tai muiden ympäristöarvojen säilyttämisestä ja hoitamisesta. Suojelumääräys annetaan esimerkiksi [maakuntakaavassa](#), [yleiskaavassa](#), [asemakaavassa](#) tai suojelupäätöksessä. Suojelumääräys voidaan antaa [kaavassa kaavamääräyksenä](#).

Suojelumääräyksiä voidaan antaa maankäyttö- ja rakennuslain ([132/1999](#)) lisäksi myös luonnonsuojelulain ([1096/1996](#)) ja rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain ([498/2010](#)) perusteella.

Käsitekaavio: [Kaavoitus](#)

66

maankäyttösopimus

sv markanvändningsavtal *n*

en land use agreement

määritelmä

[kaavoitukseen](#) ja [kaavojen](#) toteuttamiseen liittyvä sopimus, jonka kunta ja kiinteistönomistaja tekevät osapuolten välisistä oikeuksista ja velvoitteista

huomautus

Maankäyttösopimus voidaan tehdä osapuolia sitovasti vasta sen jälkeen, kun [kaavaluonnos](#) tai [kaavaehdotus](#) on ollut julkisesti nähtävillä. Tämä ei koske sopimusten tekemistä kaavoituksen käynnistämisestä.

Käsitekaavio: [Kaavoitus](#)

67

alueidenkäytön rajoitus

mieluummin kuin: maankäytön rajoitus; maankäyttörajoitus

sv begränsning av områdesanvändningen; begränsning av markanvändningen

en restriction on land use

määritelmä

suoraan laista johtuva tai viranomaisen [kaavassa](#), rakennusjärjestyksessä tai erillisellä päätöksellä antama rajoitus, joka koskee [alueidenkäytön](#) järjestämistä tietyllä alueella

huomautus

Alueidenkäytön rajoituksia ovat esimerkiksi [toimenpiderajoitus](#), [rakentamisrajoitus](#), [toimenpidekielto](#) ja [rakennuskielto](#).

Alueidenkäytön rajoitus -käsitettä käytetään Rakennetun ympäristön tietojärjestelmässä.

Käsitekaavio: [Kaavoitus](#)

68

toimenpiderajoitus

sv åtgärdsbegränsning

en restriction on action

määritelmä

suoraan laista johtuva tai kunnan [kaavassa](#) antama [alueidenkäytön rajoitus](#), joka koskee maisemaa muuttavaa maanrakennustyötä, puiden kaatamista tai muita näihin verrattavia toimenpiteitä

huomautus

Yleiskaava-alueella toimenpiderajoitus on voimassa, jos [yleiskaavassa](#) niin määrätään. Lisäksi kunta voi määrätä toimenpiderajoituksen yleiskaavan laatimisen tai muuttamisen ajaksi.

Toimenpiderajoitus on aina voimassa [asemakaava](#)-alueella, mutta ranta-asemakaava-alueella vain, jos [ranta-alueella koskevassa asemakaavassa](#) niin määrätään. Toimenpiderajoitus on voimassa myös alueella, jolle kunta on määrännyt [rakennuskiellon](#) asemakaavan laatimista varten.

Mikäli alueella on voimassa toimenpiderajoitus, tarvitaan maisemaa muuttavaan maanrakennustyöhön, puiden kaatamiseen tai muuhun näihin verrattavaan toimenpiteeseen maisematyölupa.

Käsitekaavio: [Kaavoitus](#)

69

rakentamisrajoitus

sv bygginskränkning

en building restriction

määritelmä

suoraan laista johtuva tai [kaavassa](#) määrätty [alueidenkäytön rajoitus](#), jonka tarkoituksena on estää [maakunta](#)- tai [yleiskaavan](#) toteutumista vaikeuttava rakentaminen tai [asemakaavan](#) vastainen rakentaminen

huomautus

Maakuntakaavassa tai yleiskaavassa rakentamisrajoitus voi olla ehdoton tai ehdollinen. Jos alueella on voimassa ehdollinen rakentamisrajoitus, rakentamislupa on kuitenkin myönnettävä, jos kaavasta johtuvasta rakentamisluvan epäämisestä aiheutuisi luvan hakijalle huomattavaa haittaa eikä kunta tai muu julkisyhteisö lunasta aluetta tai suorita haitasta kohtuullista korvausta.

Maakuntakaavassa on voimassa ehdollinen rakentamisrajoitus alueilla, jotka on osoitettu [virkistysalueiksi](#), [suojelualueiksi](#), Puolustusvoimien tai Rajavartiolaitoksen tarkoituksiin ja liikenteen tai teknisen huollon verkostoja tai alueita varten. Rakentamisrajoituksen aluetta voidaan maakuntakaavassa laajentaa tai supistaa erityisellä määräyksellä.

Yleiskaava-alueella on voimassa ehdollinen rakentamisrajoitus, mutta yleiskaavassa voidaan määrätä, että koko yleiskaava-alueella tai osalla aluetta on voimassa ehdoton rakentamisrajoitus. Yleiskaava-alueella voi tietyissä tilanteissa olla voimassa määräaikainen rakentamisrajoitus, jolloin rakennustoimintaan tarkoitettua aluetta ei saa enintään viiden vuoden aikana käyttää muuhun rakentamiseen kuin maatalouden ja muiden siihen verrattavien elinkeinojen tarpeita varten.

Asemakaava-alueella on aina voimassa ehdoton rakentamisrajoitus eli rakennusta ei saa rakentaa vastoin asemakaavaa.

Rakentamisrajoituksesta voi anoa poikkeamista.

Käsitekaavio: [Kaavoitus](#)

70

toimenpidekielto; > vaarantamiskielto <rakennusperinnön suojelu>

sv åtgärdsförbud *n*

en prohibition on action

määritelmä

viranomaisen antama tai suoraan laista johtuva [alueidenkäytön rajoitus](#), jolla kielletään tietyt ympäristöä tai ympäristön tilaa muuttavat toimet

huomautus

Erilaisista toimenpidekielloista säädetään muun muassa luonnonsuojelulaissa ([1096/1996](#)), rakennusperinnön suojelemisesta annetussa laissa ([498/2010](#)) ja muinaismuistolaissa ([295/1963](#)).

Käsitekaavio: [Kaavoitus](#)

71

rakennuskielto

sv byggförbud *n*

en building prohibition

määritelmä

kunnan antama tai suoraan laista johtuva [alueidenkäytön rajoitus](#), jolla kielletään rakentaminen [kaavan laatimisen](#) tai muuttamisen aikana

huomautus

Kunta päättää rakennuskiellosta yleiskaava- ja asemakaava-alueella. Rakennuskielto on määräaikainen.

Rakennuskiellosta voi anoa poikkeamista.

Käsitekaavio: [Kaavoitus](#)

72

<alueidenkäytön suunnittelu>

kehittämiskeskustelu

sv utvecklingsdiskussion

en development negotiations *pl*

määritelmä

tilaisuus, jossa kunta ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus käsittelevät tulevia näkymiä ja kehityssuunnitelmia

huomautus

Kehittämiskeskustelussa käsitellään kunnan [alueidenkäytön suunnitteluun](#) ja sen kehittämiseen, vireillä oleviin ja lähiaikoina vireille tuleviin merkittäviin [kaavoihin](#) sekä kunnan ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen yhteistyöhön liittyviä kysymyksiä. Kehittämiskeskustelu käydään vähintään kerran vuodessa.

Käsitekaavio: [Kaavoitus](#)

73

viranomaisneuvottelu

sv myndigheternas samråd *n*

en negotiations *pl* between authorities

määritelmä

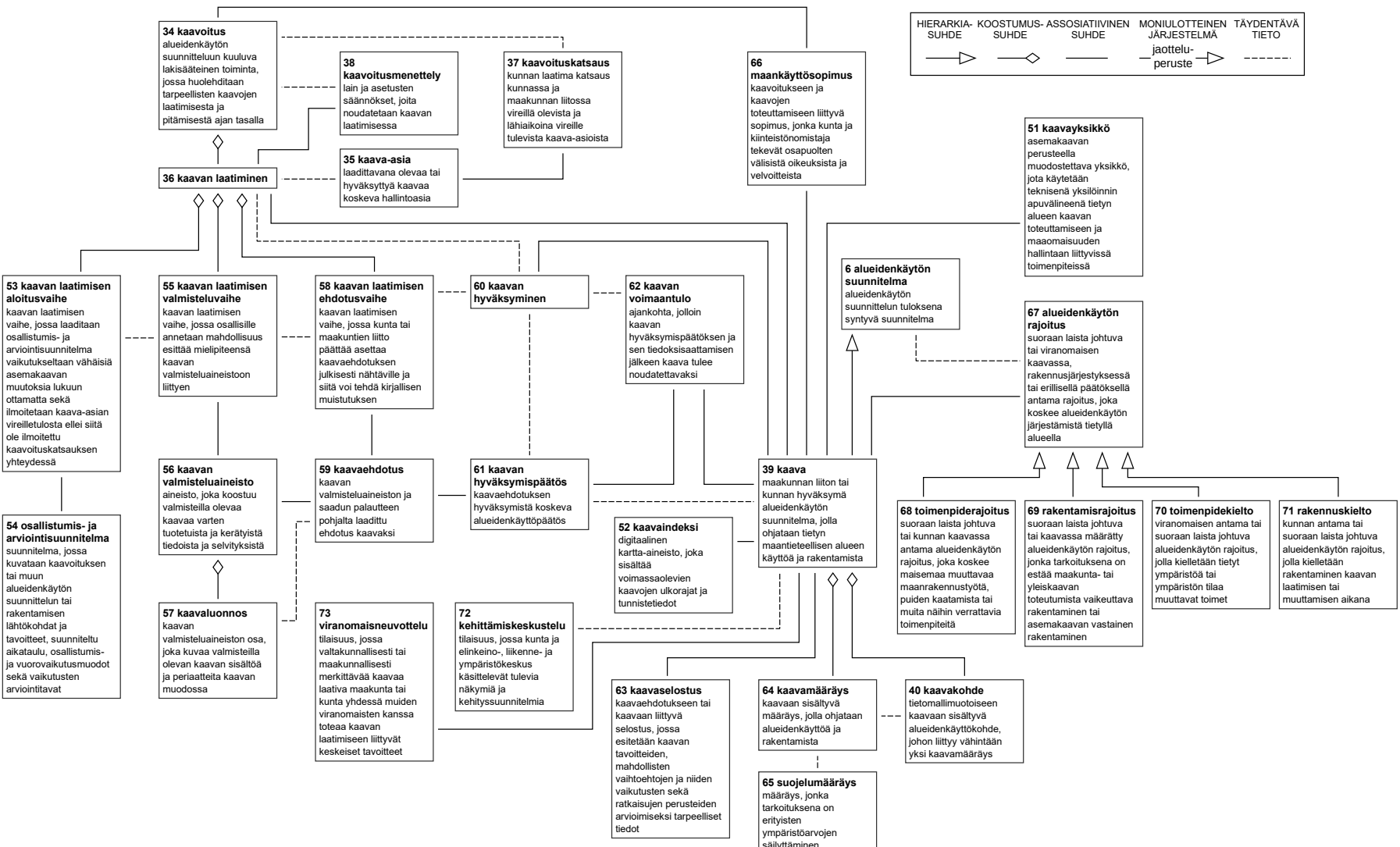
tilaisuus, jossa valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittävää [kaavaa](#) laativa maakunta tai kunta yhdessä muiden viranomaisten kanssa toteaa [kaavan laatimiseen](#) liittyvät keskeiset tavoitteet

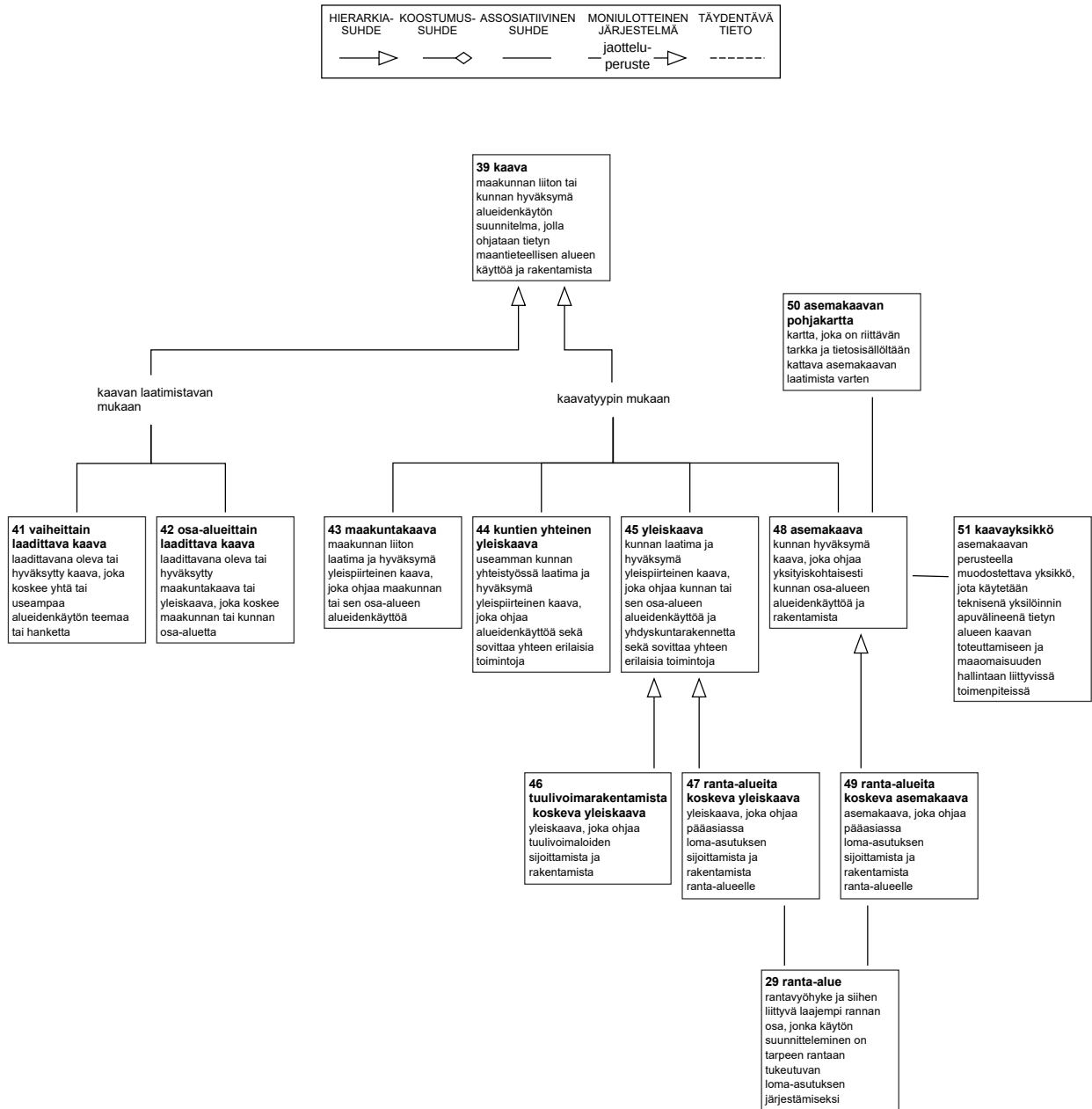
huomautus

[Maakuntakaavaa](#) laadittaessa käydään kaksi viranomaisneuvottelua: ensimmäinen [kaavan laatimisen aloitusvaiheessa](#) ja toinen ennen [kaavaehdotuksen](#) asettamista julkisesti nähtäville. [Yleiskaavaa](#) ja [asemakaavaa](#) laadittaessa järjestetään pääsääntöisesti enintään yksi viranomaisneuvottelu, joka pidetään kaavaehdotuksen nähtävilläolon jälkeen.

Viranomaisneuvotteluun on kutsuttava ne viranomaiset, joiden toimialaa asia saattaa koskea, ja siitä on säädetty lainsäädännössä.

Käsitekaavio: [Kaavoitus](#)

Käsitekaavio 4. Kaavat.

Englanninkielinen hakemisto / English index

Numbers in the index refer to the term record numbers.

approval of a plan	60	national land use objectives	5
approving a plan	60	negotiations between authorities	73
area for intended use	20	outdoor recreation area	24
area of joint-use	31	outdoor recreation park	24
area requiring planning	32	participation and assessment scheme	54
area reservation	20	phase plan	41
block	22	plan decision	61
block area	23	plan for a sub-area	42
building area	26	plan index	52
building prohibition	71	plan matter	35
building restriction	69	plan preparation phase	55
central area	28	plan proposal	59
city block	22	plan proposal phase	58
city region	27	plan regulation	64
civil engineering	14	plan starting phase	53
community structure	13	plan statement	63
conservation area	25	plan unit	51
construction steering	3	planning feature	40
consultation zone	33	planning matter	35
decision to approve a land use plan	61	planning object	40
detailed shore plan	49	planning ordinance	64
development negotiations	72	planning procedure	38
draft plan	57	planning review	37
drawing up a plan	36	prohibition on action	70
ecological connection	18	protection regulation	65
entry into force of a plan	62	public area	21
green area	16	recreation area	24
green connection	17	recreational area	24
green space	16	recreational connection	19
joint municipal master plan	44	reference map for a local detailed plan	50
land use	1	regional plan	43
land use agreement	66	regional structure	12
land use decision	10	regulative text	64
land use feature	8	restriction on action	68
land use matter	9	restriction on land use	67
land use object	8	shore area	29
land use plan (1)	6	shore zone	30
land use plan (2)	39	spatial plan (1)	39
land use planning (1)	2	spatial plan (2)	6
land use planning (2)	34	spatial planning	2
land use planning system	4	spatial planning system	4
local detailed plan	48	stage plan	41
local master plan	45	statutory land use planning	34
local shore master plan	47	urban block	22
maritime spatial plan	7	urban region	27
material used in preparation	56	vegetated area	15
metropolitan region	27	wind power master plan	46

Ruotsinkielinen hakemisto / Svenskt register

Numren i registret anger termpostnumren.

allmänt område	21	plan	39
baskarta för en detaljplan	50	plan för ett delområde	42
begränsning av markanvändningen	67	planbeskrivning	63
begränsning av områdesanvändningen	67	planbeslut	61
beredningsmaterial	56	planbestämmelse	64
beslut att godkänna en plan	61	planenhet	51
beslut om godkännande av en plan	61	planens beredningsfas	55
beslut om markanvändning	10	planens beredningsmaterial	56
beslut om områdesanvändning	10	planens förslagsfas	58
byggförbud	71	planens ikraftträdande	62
bygginskränkning	69	planens inledningsfas	53
byggnadsarea	26	planering av markanvändningen	2
byggnadskvarter	22	planering av områdesanvändningen	2
byggnadsyta	26	planförslag	59
centrumområde	28	planindex	52
detaljplan	48	planläggning	34
detaljplan för strandområden	49	planläggningsenhet	51
ekologisk förbindelse	18	planläggningsförfarande	38
etapplan	41	planläggningsöversikt	37
gemensam generalplan för flera kommuner	44	planobjekt	40
generalplan	45	planutkast	57
generalplan för strandområden	47	planärende	35
generalplan som styr utbyggnad av vindkraft	46	program för deltagande och bedömning	54
godkännande av en plan	60	regionstruktur	12
grönförbindelse	17	rekreationsförbindelse	19
grönområde	16	rekreationsområde	24
havsplan	7	riksomfattande mål för områdesanvändningen	5
konsultationszon	33	samhällsbyggande	14
kvarter	22	samhällsbyggnad	14
kvartersområde	23	samhällsstruktur	13
landskapsplan	43	samnyttjoområde	31
markanvändning	1	skyddsbestämmelse	65
markanvändningsavtal	66	skyddsområde	25
markanvändningsbeslut	10	stadsregion	27
markanvändningsobjekt	8	stranddetaljplan	49
markanvändningsplan	6	strandgeneralplan	47
markanvändningsärende	9	strandområde	29
myndigheternas samråd	73	strandzon	30
område i behov av planering	32	styrning av byggandet	3
område med ett visst användningsändamål	20	system för planering av områdesanvändningen	4
område som anvisats för ett visst ändamål	20	utarbetande av en plan	36
områdesanvändning	1	utvecklingsdiskussion	72
områdesanvändningsobjekt	8	vindkraftsgeneralplan	46
områdesanvändningsplan	6	växtligt område	15
områdesanvändningsärende	9	åtgärdsbegränsning	68
områdesreservering	20	åtgärdsförbud	70
PDB	54		

Suomenkielinen hakemisto

Hakemiston numerot viittaavat termitietuenumeroihin.

alueidenkäyttö	1	maankäyttösopimus	66
alueidenkäyttöasia	9	maankäyttösuunnitelma	6
alueidenkäyttökohde	8	maankäytön rajoitus	67
alueidenkäyttöpäätös	10	maankäytön suunnittelu	2
alueidenkäytön rajoitus	67	maankäytön suunnittelujärjestelmä	4
alueidenkäytön suunnitelma	6	merialuesuunnitelma	7
alueidenkäytön suunnittelu	2	OAS	54
alueidenkäytön suunnittelujärjestelmä	4	osa-alueittain laadittava kaava	42
aluerakenne	12	osa-alueittain laadittu kaava	42
aluevaraus	20	osallistumis- ja arviointisuunnitelma	54
asemakaava	48	osamaakuntakaava; ks. maakuntakaava.....	43
asemakaavan pohjakartta	50	osayleiskaava; ks. yleiskaava.....	45
ekologinen yhteys	18	rakennusala	26
infrarakentaminen; ks. yhdyskuntarakentaminen.....	14	rakennuskielto	71
kaava	39	rakennuskortteli	22
kaava-asia	35	rakentamisen ohjaus	3
kaavaehdotuksen hyväksyminen; ks. kaavan		rakentamisrajoitus	69
hyväksyminen.....	60	rakentamista tai muuta toimenpidettä koskeva	
kaavaehdotus	59	lupapäätös	11
kaavahakemisto	52	ranta-alue	29
kaavaindeksi	52	ranta-alueita koskeva asemakaava	49
kaavakohde	40	ranta-alueita koskeva yleiskaava	47
kaavaluonnos	57	ranta-asemakaava	49
kaavamääräys	64	rantaosayleiskaava; ks. ranta-alueita koskeva	
kaavan aloitusvaihe	53	yleiskaava.....	47
kaavan ehdotusvaihe	58	rantavyöhyke	30
kaavan hyväksyminen	60	rantayleiskaava	47
kaavan hyväksymispäätös	61	suojelualue	25
kaavan laatiminen	36	suojelumääräys	65
kaavan laatimisen aloitusvaihe	53	suunnittelutarvealue	32
kaavan laatimisen ehdotusvaihe	58	toimenpidekielto	70
kaavan laatimisen valmisteluvaihe	55	toimenpiderajoitus	68
kaavan valmisteluaineisto	56	tuulivoimarakentamista koskeva yleiskaava	46
kaavan valmisteluvaihe	55	tuulivoimayleiskaava	46
kaavan voimaantulo	62	vaarantamiskielto	70
kaavapäätös	61	vaiheittain laadittava kaava	41
kaavaselostus	63	vaiheittain laadittu kaava	41
kaavayksikkö	51	vaihekaava	41
kaavoitus	34	vaihemaakuntakaava; ks. maakuntakaava.....	43
kaavoituskatsaus	37	vaiheyleiskaava; ks. yleiskaava.....	45
kaavoitusmenettely	38	valmisteluaineisto	56
kasvullinen alue	15	valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet	5
kaupunkiseutu	27	VAT	5
kehittämiskeskustelu	72	viheralue	16
keskusta-alue	28	viheralueyhteys	17
konsultointivyöhyke	33	viheryhteys	17
kortteli	22	viranomaisneuvottelu	73
korttelialue	23	virkestysalue	24
korttelinosa; ks. kortteli.....	22	virkestysyhteys	19
kuntien yhteinen yleiskaava	44	yhdyskuntarakenne	13
käyttötarkoituksialue	20	yhdyskuntarakentaminen	14
maakuntakaava	43	yhteiskäyttöalue	31
maankäyttö	1	yleinen alue	21
maankäyttökohde	8	yleiskaava	45
maankäyttöpäätös	10	yleismääräys; ks. kaavamääräys.....	64
maankäyttörajoitus	67		